

Les 1 In een rolstoel aan de pers

Onderwerp: gehandicapt en toch aan het werk

Bron: Werken aan werk, RVU, oktober 1988

Overzicht opdrachten

Opdracht 1 Globale oriëntatie op de tekstsoort en de inhoud.

Opdracht 2 Aandacht voor de betreffende bedrijfstak, de grafische industrie.

Opdracht 3 Grammaticadictee.

Opdracht 4 Globale inhoud: aandacht voor hoofdpersoon uit de tekst in hoofdpunten.

Opdracht 5 Hoofdpersoon in meer detail. Diverse logische verbanden in schema.

Opdracht 6 Hoofdpunten levensloop hoofdpersoon, nu in samengestelde zinnen. Verwoording logische verbanden (voegwoorden).

Opdracht 7 Woordenschat in relatie tot de bedrijfstak.

Opdracht 8 Woordenschat in relatie tot de bedrijfstak.

Opdracht 9 Woordenschat: woordcombinaties.

Opdracht 10 Oefening scheidbare werkwoorden.

Opdracht 11 Oefening van uitdrukkingen.

Opdracht 12 Extra verwerkingsopdracht.

VOORBEREIDING

1 en 2

De opdrachten 1 en 2 bereiden voor op het onderwerp van het grammaticadictee en de in opdracht 4 te lezen tekst.

Inventariseer ook wat de cursisten weten over het werken in de bouw en welke beroepen men in de bouw kent. Wat zijn de gevaren? Bespreek vervolgens de grafische industrie en wat er nodig is om over te stappen van de bouw naar de grafische bedrijfstak.

Zorg ervoor dat na opdracht 2 de hieronder genoemde relevante woorden in ieder geval aan de orde zijn geweest.

Relevante woorden: betonijzervlechter, grafische industrie.

3 Grammaticadictee

Grammaticale aandachtspunten: voeg- en verwijswwoorden, logische verbanden, passief, verklarend voegwoord 'als'.

Let op: Nummer de zinnen niet bij het oplezen. Lees de tekst op natuurlijke wijze vloeiend op.

Tekst: 1 Hij werkte bij zijn vader als betonijzervlechter. 2 Helaas gebeurde het dat hij op zijn zeventiende op een bouwwerk van de vijfde op de eerste verdieping viel. 3 Dat betekende dat de bouw verder was afgeschreven. 4 Dus moest hij een nieuwe toekomst zoeken. 5 Na revalidatie volgde hij een cursus typen en kantoorpraktijk. 6 Daarna werd hij aangenomen voor stencilwerk in de huisdrukkerij van het revalidatiecentrum. 7 Maar ook in zo'n huisdrukkerij staat de tijd niet stil. 8 Dus volgde hij een grafische cursus in Utrecht. 9 Daar was hij de enige gehandicapte. 10 Het grafische vak bevalt hem uitstekend.

Opmerkingen: Zin 1: als betonijzervlechter - als is hier verklarend voegwoord en geen voegwoord van tijd.

Zin 2: Het gebeurde dat - leidt een bijzin in. Hierdoor komt het werkwoord achteraan in de bijzin, hetgeen het verstaan bemoeilijkt.

Zin 3 Dat - verwijzing naar de val.

was afgeschreven - passief.

Dat betekende dat - luidt indirecte rede in.

Zin 4 Dus - conclusie die getrokken wordt uit het voorafgaande.

Zin 5 Na - tijdsrelatie.

Zin 6 Daarna - tijdsrelatie.

werd aangenomen - passief

Zin 7 Maar - contrast. M.a.w. hij is er nog niet, hij moet aan verdere opleiding denken.

Zin 8 Dus - gevolg.

Zin 9 Daar - verwijzing naar de cursus in Utrecht.

Zin 10 overgang van een beschrijving in de verleden tijd naar een conclusie in het heden.

Algemeen: in dit grammaticadietee wordt een verhaal verteld in de derde persoon. In de leestekst vertelt de hoofdpersoon zijn eigen verhaal in de ik-vorm.

LEESOPDRACHTEN

4 Opdracht 4 is bedoeld om een globale indruk van de tekst te krijgen. De vragen betreffen belangrijke punten uit het leven van de hoofdpersoon in de tekst.

5 In opdracht 5 wordt in meer detail naar de hoofdpersoon gekeken. Daarbij worden de logische verbanden tussen gebeurtenissen gelegd.

Kopieer voor iedere cursist het hulpblad op pagina ? van deze docentenhandleiding. Knip de bladen in kaartjes. Geef iedere cursist een stapeltje kaartjes en laat die in logische volgorde onder elkaar leggen met behulp van het schema in deze opdracht. Laat daarna de tekst van de kaartjes op de juiste plaats in het schema invullen.

6 In opdracht 6 wordt de levensloop van de hoofdpersoon nog eens weergegeven. Dit gebeurt nu niet in kernwoorden maar in samengestelde zinnen.

Laat de cursisten terugkijken in de tekst. Dit geeft steun bij de betekenis en in een aantal zinnen ook bij de keus van de juiste voegwoorden.

VERVOLGOPDRACHTEN

7 t/m 9 Deze opdrachten zijn woordenschattoefeningen. Opdracht 7 en 8 gaan over de betekenis van woorden uit de bedrijfstak. In opdracht 9 gaat het ook om woordcombinaties: bijvoeglijk naamwoord, zelfstandig naamwoord en werkwoord. Dit type oefening komt in andere lessen terug. In het Nederlands worden instructies en beschrijvingen van handelingen vaak kort en krachtig in de infinitief vorm uitgedrukt, bijvoorbeeld: 'De grijze slang van de haak afnemen'. De uit te voeren handeling (uitgedrukt door het werkwoord 'afnemen') staat aan het eind van deze 'zin'. **Wat** er afgenomen moet worden staat ervoor, en dit 'wat' kan weer nader gespecificeerd worden door er nog een woord voor te zetten, bijvoorbeeld 'grijze'. De woordvolgorde van bijvoeglijke naamwoorden, zelfstandige naamwoorden en werkwoorden is niet vrij. Opdracht 9 is bedoeld om cursisten met deze woordvolgorde te laten oefenen.

10 Opdracht 10 is een oefening om scheidbare werkwoorden te herkennen en zelf te gebruiken.

Laat het voorbeeld bestuderen en laat daarna vier scheidbare werkwoorden in de tekst opzoeken. Door zelf zinnen te maken met de scheidbare werkwoorden uit de tekst krijgen de cursisten inzicht in dit type werkwoorden. Daarna moeten er andere scheidbare werkwoorden bedacht worden met dezelfde voorvoegsels als die van de scheidbare werkwoorden uit de tekst. Hierdoor krijgt men gevoel voor de betekenis van de voorvoegsels.

Dit type oefening komt in andere lessen terug.

11 In opdracht 11 worden uitdrukkingen uit de tekst geoefend. Laat de cursisten eerst de in te vullen woorden doorlezen, dan de hele gatentekst doorlezen en daarna de gaten invullen. Als ze de uitdrukkingen niet begrijpen en ze ook niet uit de tekst kunnen opmaken, laat ze de uitdrukkingen dan opzoeken in de leestekst. Als laatste mag er pas naar het woordenboek gegrepen worden.

12 Met opdracht 12 wordt de les afgerond. Eventueel kan een exemplaar van het tijdschrift 'Werken aan Werk' in de klas getoond worden.